

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium
HELYI TANTERVE

HUMÁN EMELT SZINTŰ KÉPZÉS

TANTÁRGYBÓL

9-12. ÉVFOLYAM

Bevezetés

A Ceglédi Kossuth Lajos Gimnázium kiemelt fejlesztési feladatának tekinti a tehetség-gondozást és készségfejlesztést. Ezért indítunk olyan profilú osztályokat, amelyek a gimnáziumi oktatás hagyományos funkciójának megvalósítása, az általános műveltséggel rendelkező művelt értelmiség előképzése, a felsőfokú továbbtanulásra való felkészítés és a tehetséges, ám kiemelt figyelmet érdemlő tanulók felzárkóztatása mellett valamilyen területen további lehetőségeket biztosít a tehetségfejlesztésre.

Ilyen az az osztályunk is, amelynek egyik csoportja a digitális kultúra terén, másik csoportja pedig a humán tárgyak és tudományok (magyar nyelv és irodalom, történelem, mozgóképkultúra és médiaismeret) terén nyújt emelt szintű (tagozatos) képzést felvett tanulóinak. Ez a tanterv a humán emelt szintű képzés helyi tanterve.

Cél- és feladatrendszer

Emelt szintű humán oktatási formánkat azoknak a tanulóknak alakítottuk ki, akik érdeklődnek a magyar, a történelem és a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyak iránt.

A programban változatos és innovatív munkaformák alkalmazása közepette (pl. projekt-módszer, drámajáték) fejleszthetik kommunikációs, szövegértési, szövegalkotási, forráselemzői készségeiket, médiatudatosságukat és médiaértési képességeiket, illetve segítséget kapnak a kutatómódszertan elsajátításához, a tanítás tanulásához, az emelt és középszintű érettségi vizsga letételéhez és a humán irányba történő továbbtanuláshoz.

Az intézmény Pedagógiai Programjával összhangban a humán emelt szintű képzés tantárgy tanításában kiemelten fontos fejlesztési céljaink a következők:

- a hazaszeretet, a nemzettudat kialakítása és erősítése,
- a magyar és az európai identitástudat erősítése,
- a tanulók személyiségének, egyéni képességeinek, gondolkodásának, értelmének fejlesztése,
- az önismeret, a céltudatosság, az önállóság fejlesztése,
- a demokratikus, nyitott gondolkodásra, a másság elfogadására való képesség fejlesztése,
- a gazdálkodás és a pénz világára vonatkozó tudás megszerzése, amely mára az általános műveltség részévé vált,
- a fenntartható fejlődés és fogyasztás egyensúlyát célzó szemléletre nevelés,
- felkészítés az érettségire, a pályaválasztásra és a továbbtanulásra.

A tárgy oktatása során is célunk, hogy egyszerre sikerüljön hagyományokat őrizni, kulturális örökséget átadni, illetve széles körű tudásbázis kialakításával megfelelni a 21. század elvárásainak, s olyan kulcskompetenciákat fejleszteni, amelyek segítik, hogy tanítványaink alkalmazkodjanak a modern világ kihívásaihoz.

Óraszámok és tantárgyi struktúra

A tantárgy évfolyamonkénti óraszámait az alábbi táblázat foglalja össze:

	9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
Humán – Magyar nyelv és irodalom	1	-	1	1
Humán – Történelem	1	-	1	1
Humán – Mozgókép-kultúra és médiaismeret		2		

Minden évfolyamon heti 2 órája van a humán csoportnak.

A tantárgyi tartalmak áttekintő táblázatai évfolyamonként

9. osztály

Magyar nyelv és irodalom – 9. osztály (36 óra)	
<p>1. Honismeret és hazaszeretet a magyar irodalomban</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • honismeret és hazaszeretet összekapcsolódása • hagyomány, nemzeti kultúra és nemzettudat helye és fontossága a 21. században • haza és irodalom, haza és anyanyelv viszonya a magyarság történetében • nemzeti hőseink, magyar szentek • nemzeti mitológia és mondakincs • szépirodalmi művek a hazaszeretetről • a hagyományörzés és különféle formái
<p>2. Drámapedagógia, drámajáték 1.</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • némajátékos, szöveges, mozgásos, spontán és előkészített improvizációk, etüdépítés • csoportfejlesztő játékok (pl. bizalomfejlesztés, kommunikációs gyakorlatok, gesztusjáték) • szituációs játék, szerephangsúlyos játék, kreatív dráma • kamaszokra tervezett interaktív mese-játék közös megvalósítása
<p>3. Szövegértési gyakorlatok 1.</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • önértékelés bemeneti mérés alapján • értő és értelmező olvasás • tények, következtetések, ok-okozati viszonyok követezése a szövegben • a szöveg mikro- és makroszerkezetének elemzése • ítélet- és véleményalkotás, értékelés, ellentmondás-keresés, kiegészítés technikái a szövegértésben • kritikai és kreatív olvasás • önértékelés kimeneti mérés alapján
<p>4. Anyanyelvápolás, beszédművelés</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nyelvhelyesség, normák és tévhit • beszédtechnika, artikuláció, beszédművészet

9 óra	<ul style="list-style-type: none"> • stilisztika • a magyar anyanyelvápolás és beszédművelés nagy alakjai • a nyelvi egység kérdésének, a nyelvváltozatok, nyelvjárások fontosságának bemutatása • anyanyelvi táborok, az Anyanyelvápolók Szövetségének ifjúsági tagozata, anyanyelvi versenyek
--------------	---

Történelem – 9. osztály (36 óra)	
<p>1. Könyvtári és levéltári ismeretek, bevezetés a kutatómódszertanba</p> <p>10 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • az információkeresés stratégiarepertoárjának bemutatása • a jegyzetelés és hivatkozás módjainak bemutatása és gyakoroltatása • a bibliográfia készítésének bemutatása és gyakoroltatása • a könyvtári rendszerek, katalógusok, elektronikus adattárak és a fontosabb keresőprogramok megismertetése történészszemszögből • az iskolai könyvtár megismertetése, könyvtárlátogatás • a közgyűjteményi intézmények funkciói és feladatai • a levéltár fogalmának, a levéltári iratanyag típusainak bemutatása • a levéltárral kapcsolatos alapfogalmak meghatározása • a levéltáros feladatainak megismerése • terepgyakorlat: az iskolai irattár
<p>2. Muzeológiai alapismeretek</p> <p>8 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a múzeumi rendszerezés alapfogalmainak (pl. lelet, katalógus, látványtár, kiállítás) megismertetése • foglalkozás múzeumi kiadványokkal • az iskolatörténeti gyűjtemény megismerése • múzeumlátogatás • múzeumi kutatómunka
<p>3. A történelem segédtudományai</p> <p>11 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a segédtudományok rangja és szerepe a történettudományban • kronológia • genealógia, családfakutatás • numizmatika • heraldika • vexillológia • történeti földrajz • oklevéltan • pecséttan • inszigniológia • archontológia

	<ul style="list-style-type: none"> • történeti ikonográfia • paleográfia és epigráfia
<p>4. Bevezetés a régészetbe</p> <p>7 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a régészet céljai, módszerei, társtudományai: az alapfogalmak definiálása • őskor és régészet • a Kárpát-medence és a magyar történelem régészeti korszakai • a régészeti munka szakaszainak élményszerű bemutatása • a múlt régészei: tudománytörténeti áttekintés nyújtása • múzeumi óra

10. osztály

Mozgóképkultúra és médiaismeret – 10. osztály (72 óra)	
I. téma: Médiaismeret (36 óra)	
<p>1. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó</p> <p>18 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a média fogalmának értelmezése • a média és a valóság viszonya problémájának felfelvétele: a média, mint közvetítő közeg dokumentáló, valóságközvetítő lehetőségeinek és szórakoztató természetének vizsgálata, elemzése • a jellegzetes médiaműfajok ismertetése • a hír és a hírérték fogalmának értelmezése, a hír szerkezeti felépítésének jellemzői • a politikai, tudományos, közérdekű hírek és a bulvárhírek közötti különbségek és hasonlóságok vizsgálata
<p>2. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe</p> <p>18 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a tömegkommunikáció fogalmának ismertetése • a közönségek, közösségek és fogyasztók, a közvélemény és a társadalmi nyilvánosság fogalmának vizsgálata • a médiaszövegek által sugalmazott értelmezési keretek felismerése • a médianyilvánosság sokszínűsége jelentőségének felismertetése • a nonprofit, a kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média jellemzőinek megismertetése • a médiafogyasztás, a nézettség és a közönségarány fogalmának értelmezése
II. téma: Mozgóképkultúra (36 óra)	
<p>1. A mozgóképi közlés mód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a filmelbeszélés dramaturgiai egységeinek ismerete és alkalmazása

<p>18 óra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • a képkivágás, kameraállás és kameramozgás jelentésmódosító szerepének vizsgálata • a montázs jelentésteremtő funkciójának megismertetése • mozgókép-szövegszerkesztési gyakorlatok • a digitális képalkotás előnyeinek és hátrányainak áttekintése
<p>2. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben</p> <p>18 óra</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a kultúra fogalmának értelmezése • a civilizáció, a kultúra és a művészet fogalma közötti különbségek megértése • a szerzői (magas vagy elit) illetve a műfaji (populáris vagy tömegkultúra) fogalmának vizsgálata • a fogyasztói társadalmat jellemző jelenségének, a giccsnek a megvitatása a mozgóképkultúrában • annak vizsgálata, hogyan közvetít a média sztereotípiákat és életformákat • a média „sztárcsináló” szerepének bemutatása • a sztár, a celeb és az influencer fogalmának elválasztása

11. osztály

Magyar nyelv és irodalom – 11. osztály (36 óra)	
<p>1. Szövegértési gyakorlatok 2.</p> <p>9 óra</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • önértékelés bemeneti mérés alapján • elbeszélő, leíró, magyarázó és kifejtő szövegek • ábrák, grafikonok, táblázatok értelmezése, ezekből következtetések levonása • dialogikus és monologikus szövegek • dokumentumszövegek, mindennapi életünk gyakori szövegtípusai, köznapi írott közleményei • digitális ismerethordozók által közvetített szövegek értelmezése • szövegek kommunikációs szintér szerint • önértékelés kimeneti mérés alapján
<p>2. Drámapedagógia, drámajáték 2.</p> <p>9 óra</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • szabályjátékok, feszültségoldó és koncentrációs játékok • dramatikus játékok, szerepjátékok, szimulációk • alkalmazott drámajáték és/vagy tanítási dráma és/vagy dramatizálás és/vagy diákszínjátás közös megvalósítása
<p>3. Kreatív írás, írástechnika</p> <p>9 óra</p>	<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • szövegtípusokhoz kapcsolódó írásgyakorlatok • műfajokhoz kapcsolódó írásgyakorlatok • mechanikus, alapvető és irányított írásgyakorlatok

	<ul style="list-style-type: none"> • újságírás, médiaműfajok, digitális szövegek • a szövegalkotással kapcsolatban felmerülő etikai és jogi kérdések megbeszélése • kreatív írásgyakorlatok, írástechnika, folyamatközpontú írás • szabadírás-gyakorlatok
<p>4. Dráma és színház</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • dráma és színház a múltban és a jelenben • a színházi élmény hatásmechanizmusai • nézőként egy színházi előadáson és egy színházi felvételt megtekintve • színdarab és filmadaptáció • színdarab és fordítás • a dráma műneme és műfajai • drámatörténet • színháztörténet • színházlátogatás

Történelem – 11. osztály (36 óra)	
<p>1. Bevezetés a projekt-módszerbe</p> <p>6 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanulók megismertetése a projektmunka alapfogalmaival • a hatékony projektmunka stratégiarepertoárjának bemutatása • a projekttermékek sokféleségének bemutatása • az eredmény- és folyamatorientált projektmunka, az időterv, kommunikációs terv, kockázati tényezők ismertetése • a csoportdinamikát, a problémamegoldás és együttműködés módozatait elősegítő jó gyakorlatok megvalósítása • a projektzáró értékelés és önértékelés módozatainak megismertetése
<p>2. Egy történelmi korszak mélységelvű feldolgozása tanulói projektmunkákkal</p> <p>10 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a projektmunka keretében történő együttműködés formáinak gyakoroltatása • a modul fő célja a korábbi, bevezető modulra ráépülve hozzásegíteni a tanulókat ahhoz, hogy sikeresen dolgozzanak együtt, személyes indítatásból egy interdiszciplináris programon, és olyan produktumot hozzanak létre, amely csakis kooperáció, elköteleződés és közös tervezés segítségével valósulhat meg • a projektmodul témáihoz a kilencedik osztályos történelem anyag egy részlete adja a kiindulást • a megvalósítás során a tantárgyi integráció és az élményalapú ismeretszerzés az alapvető

	<ul style="list-style-type: none"> • javasolt / választható feladatok pl. bibliográfiakészítés, cikkírás lábjegyzettel, handout készítése, „szakfordítás” tanult idegen nyelvről magyarra, vagy magyarról tanult idegen nyelvre, prezentációkészítés, lexikonkészítés
<p>3. Életmód-történeti témák feldolgozása projekt-munkával</p> <p>10 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanulók életmódtörténeti, társadalomtörténeti, kulturális és művészeti ismereteinek elmélyítése • a tanulók történelemszemléletének formálása: az életmódtörténetnek, az egyes ember történetének, a mikrotörténelemnek a fontossága, illetve kapcsolata a politika- és gazdaságtörténettel • az életmódtörténet forrásai sokféleségének bemutatása • tantárgyi kapcsolódások: pl. magyar nyelv és irodalom, ének-zene, vizuális kultúra, művészettörténet • a projektmunka keretében történő együttműködés formáinak gyakoroltatása
<p>4. Gazdaságtörténeti témák feldolgozása projekt-munkával</p> <p>10 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a tanulók történeti-gazdasági ismereteinek elmélyítése • a tanulók általános közgazdasági szemléletének formálása • a közgazdaságtan mint történeti társtudomány megismertetése a tanult történelmi összefüggések mélyebb megértetése érdekében • feladatok megoldása, általános összefüggések értelmezése, alapfogalmak tisztázása és alkalmazása történelmi példákon keresztül • a témakör átfogó és speciális altémáinak megismertetése (pl. a háztartások pénzügyei, a piac, a vállalkozások, a pénzpiac, az állam gazdasági szerepvállalása, illetve pl. a gyarmatosítás gazdasági hatásai, a tőzsde működése stb.) • a projektmunka keretében történő együttműködés formáinak gyakoroltatása

12. osztály

Magyar nyelv és irodalom – 12. osztály (32 óra)	
<p>1. Az irodalom határterületei</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • az irodalom határterületeinek tárgyalása pl. • film és filmadaptáció • színház, opera, balett • megzenésített versek, egy-egy mű különféle klasszikus és kortárs zenei feldolgozásai • költészet és dalszövegek • szórakoztató irodalom és szépirodalom

	<ul style="list-style-type: none"> • népköltészet • alkalmi költészet és ízlés
<p>2. Szövegértési, szövegalkotási ismeretek a továbbtanuláshoz</p> <p>5 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • szövegértés, információszerzés a továbbtanuláshoz szükséges tájékoztatások során • motivációs levelek, önéletrajzok, pályázati anyagok készítése • szövegértés, szövegalkotás az érettségi utáni mindennapokban
<p>3. Kortárs irodalom</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kortárs irodalmi művek feldolgozása minél változatosabb módszertan alapján, a szaktanár választása alapján • az önálló, rendszeres olvasóvá válás támogatása • bátorítás önálló véleménykifejtésre • a 20. és 21. századi, kortárs magyar irodalom tendenciáinak bemutatása
<p>4. Készülés a magyarérettségire</p> <p>9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • készülés az emelt és középszintű írásbeli és szóbeli érettségire magyar nyelv és irodalomból differenciáló feladatok segítségével • szövegértési, szövegértési – nyelvi – műveltségi feladatsorok • gyakorlati szövegalkotás, érvelés, reflexió megalkotása • műelemzések készítése • differenciált próbaérettségi és/vagy szóbeli próbafelkészítés

Történelem – 12. osztály (32 óra)

<p>1. Történelmi források feldolgozásának és elemzésének módszertana</p> <p>8 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a forrástan alapvető kérdései • a történelmi forrás, mint a vizsgálat tárgya • a történelmi forrás, mint a vizsgálat eszköze • forrástipológia: a) primer és szekunder források, b) tárgyi emlékek, szellemi hagyomány, írott források • az objektivitás kérdése a történelmi forrásokban • keletkezés szerinti forrástípusok, különböző, az iskolai tankönyvekben be nem mutatott források segítségével (pl. naplók és úti beszámolók, törvények, statisztikák, újságcikkek, korabeli viccek, plakátok stb.) • forrásgyűjtés kijelölt témáról, kritikai kérdések megfogalmazásának kísérlete
<p>2. A történettudomány története, historiográfia</p> <p>8 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • történetírás az ókorban • történetírás a középkorban • történetírás a kora újkorban • a modern történettudomány születése

	<ul style="list-style-type: none"> • a történettudomány modern útjai (pl. a marxista történetírás tévútjai, történeti demográfia, művelődéstörténet, mentalitástörténet, mikrotörténelem, pszichohistória, a nők története stb.) • a magyar történetírás kiemelkedő szerzői és alkotásai • a magyar történettudomány kiemelkedő szerzői és műveik
<p>3. A film, mint történelmi forrás 7 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • a film, mint történelmi forrás előnyei és problémái • tematikusan rendezett filmrészletek megtekintése és forráskritikai elemzése • forráselemző napló készítése egy szabadon választott korszakot illusztráló történelmi filmről • filmarchívumok • a játékfilm, mint történelmi forrás (pl. Ben-Hur, A zongorista, A tanú, 80 huszár stb.) • dokumentumfilm (pl.: Ítéletlenül, Memory of the Camps, Az ügynök élete, Balaton retró stb.) • médiafilmek a történelemben (pl. filmhíradó a Horthy-korszakban, riportfilm 1957. május 1-ről, Kádár János interjúja a BBC riportérének, reklámfilm a Kádár-korszakban, 1956-os filminterjúk stb.)
<p>4. Készülés a történelem érettségire 9 óra</p>	<p><i>Fejlesztési feladatok és ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • készülés az emelt és középszintű írásbeli és szóbeli érettségire történelemből differenciáló feladatok segítségével • rövid forráselemző feladatok • a forráselemző esszé írásának szabályai • rövid forráselemző esszé (középszint) • hosszú forráselemző esszé (középszint) • komplex vagy korszakokon átívelő esszé (emelt szint) • differenciált próbaérettségi és/vagy szóbeli próbafelkészítés